

і помилок, метод контрольних запитань, метод мозкового штурму, метод фокальних об'єктів, метод морфологічного аналізу та інші.

Суть методу полягає в розв'язанні проблемних завдань шляхом розгляду різних можливих варіантів. Дошкільник експериментує з різними ідеями, розмірковуючи: "А якщо зробити це так?". Це один з найдавніших і простих методів пошуку нових рішень. Використовується він для вирішення завдань нижчого рівня, коли досить розглянути декілька варіантів. У процесі застосування методу спроб і помилок можна розглядати будь-які рішення, навіть якщо вони здаються нескладними. Фахівці вважають, що для дошкільнят – це перший крок у напрямку творчого мислення.

Метод мозкового штурму допомагає подолати психологічну інерцію та генерувати багато нових ідей за короткий час. Це колективний процес пошуку нетрадиційних розв'язань проблеми, який враховує психологію не лише окремих осіб, а й групи загалом. Під час мозкового штурму заборонена критика, а підтримка будь-якої ідеї, навіть неординарної чи смішної, є важливою. Ефективність методу залежить від кількох правил: обмеження кількості дітей у групі (до 10 осіб), установка на вільне висловлювання думок, створення стимулу до асоціацій, необмежена кількість ідей та вільне поєднання їх.

Отже, аналіз науково-методичних здобутків сучасної української дошкільньої освіти засвідчує, що впровадження різноманітних методів та прийомів ТРВЗ-технології в освітньо-виховний процес сприяє організації корекційної роботи логопеда з дітей з ООП, забезпечує повноцінний розвиток творчої особистості; сприяє формуванню її творчих здібностей; розвиває уяву й фантазію. Вибір ігор, казок методичних прийомів, пропонованих технологіями ТРВЗ, спонукає дошкільників до аналізу конкретної ситуації і пошуку нестандартних шляхів її розв'язання. Однією з умов ефективності такої корекційної роботи є співпраця у

творчій діяльності дітей з ООП, учителя-логопеда і батьків. Методика ТРВЗ знижує шаблонність мислення, виробляє гнучкість думки, стимулює породження сміливих і неочікуваних ідей.

Використані джерела

1. Андрєєв Н. О. Використання методів ТРВЗ у роботі з дошкільниками – шлях до творчості / Таврійський вісник освіти, 2013. № 3(43). С. 26–32.
2. Білан О. Розповідання за ілюстраціями. Старший дошкільний вік. Київ: Шкільний світ, 2011. 128 с.
3. Дитина: освітня програма для дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; наук. ред.: Г. В. Бєленька, М. А. Машовець. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 304 с.
4. Зарицька В. Г., Бухлова Н. В. Концептуальні моделі навчання обдарованих учнів та розвитку їх творчого потенціалу URL: https://docs.google.com/document/edit?id=13fddZDj3dONC9d1ctbKmB_VaEQFvMZmal7SXmn9-olk&hl=en.
5. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. Київ: Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
6. Паласевич І. Розвиток зв'язного мовлення старших дошкільників засобом сюжетних картин / Молодь і ринок, 2019. №3 (170), С. 60–65.
7. Синько О. В. Використання методики ТРВЗ в ігровій діяльності дошкільнят / Таврійський вісник освіти, 2013. № 2(42). С. 102–107.
8. Таран О. Використання елементів ТРВЗ у роботі з дошкільниками. Шлях до творчості / Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ. Київ: Шкільний світ, 2010. С. 112–126.

Галина ВАСЬКІВСЬКА,
вчителька початкових класів, старший вчитель Славутської гімназії №4

Синергія нейроігор та кінезіологічних вправ у корекційній роботі

Сучасне освітнє середовище дедалі більше переходить від концепції «відокремлення» до «включення». Дослідження в цій галузі допомагають визначити оптимальні методи навчання та підходи, які дозволяють дітям з різними потребами відчувати себе в освітньому середовищі комфортно й успішно.

Кожна дитина з особливими освітніми потребами унікальна. Корекційно-розвиткова робота допомагає виявити її потреби, сильні та слабкі сторони і можливості. На основі цих даних можна розробляти індивідуальні програми та підходи до навчання та розвитку.

Освітній інклюзивний простір є відкритим для дітей з

ООП, адже право на рівний доступ до якісної освіти та навчання за місцем проживання в умовах загальноосвітнього закладу – це право всіх дітей. Концепція інклюзивної освіти відображає один з головних демократичних постулатів – усі діти є цінними й активними членами суспільства. Отже, перед школою стоїть важливе завдання – навчити кожну дитину вчитися. Практика роботи з такими дітьми засвідчила, що найкраще в початковій школі це робити за допомогою гри.

В ході гри дитина знайомиться з великим обсягом людських почуттів і взаємостосунків, вчиться розрізняти добро і зло. Граючись, у дитини формується здатність виявляти

свої особливості, визначати як вони сприймаються іншими дітьми та проявляти себе.

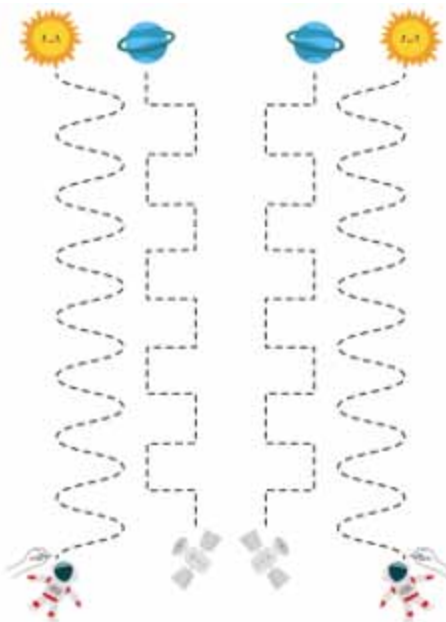
Працюючи з випадками інклюзії серед здобувачів освіти, ми зустрічаємося з різними нозологіями, наприклад: труднощі у навчанні, затримка психічного розвитку, гіперактивність, дефіцит уваги, тощо.

В корекційній роботі з дітьми з ООП варто використовувати нетрадиційні методи: нейроігри, ігрофікації, кінезіологію, казкотерапію, рефлексотерапію, мнемотехніку.

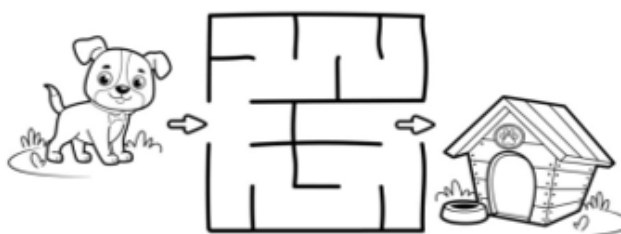
Детальніше варто зупинитися на нейрогімнастиці та кінезіології, оскільки синергетичний ефект від двох взаємопов'язаних технологій призводить до збільшення якісних показників у роботі.

Нейроігри – це ігрові технології, які базуються на принципах нейронаук та призначені для покращення навчального процесу. Вони сприяють активізації мозкової діяльності та розвитку когнітивних навичок учнів. Застосування нейроігор у педагогіці може покращити увагу, концентрацію та пам'ять учнів за допомогою інтерактивних завдань і вправ. Нейроігри дозволяють персоналізувати навчання, враховуючи індивідуальні потреби та особливості кожного учня. Вони можуть бути використані для розвитку різних навичок, включаючи математику, мову, логіку та моторику. Завдяки ігровому формату нейроігор, навчання стає цікавішим та захоплюючим для дітей.

Вправа «Нейродоріжка» – вид захопливої активності для дітей, що спрямована на розвиток координації та контролю рухів. Дитина утримує олівець або фломастер в обох руках і проводить їх по лініях на аркуші паперу. Лінії можуть бути різними за формою: простими, хвилястими, зигзагоподібними чи навіть складними геометричними фігурами. Основне завдання – тримати руки паралельно, щоб лінії вийшли рівними і точними.

Нейрогра «Лабіринт» є одним з видів нейродоріжок. Це сукупність ігор та вправ, спрямованих на розвиток мозку дитини. Цей вид діяльності можна розглядати як тренування для розумових здібностей, таких як пам'ять, увага, логічне та просторове мислення, швидкість реакції, творчість та інші ментальні процеси.

Вивчення та запам'ятовування букв – завдання не з легких, а тим паче для дітей з ООП, але якщо це зробити за допомогою гри, то результат буде значно кращим.

До прикладу, можна застосувати **нейрогру «Букви на пальцях»**. За правилами, здобувачеві освіти одночасно різними пальцями двох рук потрібно показати одну і ту ж букву. Дитина включається в сюжет гри, стає її безпосереднім учасником і мимоволі вивчає та відтворює літери.

Нейроігри надзвичайно корисні для дітей. Прості вправи, одночасно двома руками, покращують розумову діяльність, а також допомагають розвинути одночасну роботу лівої та правої півкулі головного мозку.

Кінезіологія в педагогіці – це наука, що вивчає рух та фізичну активність в контексті навчання та виховання. Вона допомагає зрозуміти, як рух впливає на когнітивний розвиток та навчання дітей. Застосування принципів кінезіології у педагогіці сприяє розвитку оптимальних методів навчання, що враховують фізичні потреби здобувачів освіти.

Вивчення «гімнастики мозку» дозволяє педагогам ефективно використовувати рухові активності для покращення концентрації уваги, пам'яті, просторового мислення та здоров'я учнів. Використання кінезіології в освітньому процесі сприяє створенню стимулюючого та сприятливого середовища для навчання та розвитку. Кінезіологічні вправи належать до здоров'язбережувальних технологій, вони сприяють корекції відхилень та їх профілактиці. Саме тому у багатьох школах світу щоденним уроком у розкладі є кінезіологія. Слід зауважити, що вона має широкий спектр вправ, далі згадаємо декілька з них.

Вправа «Колечко»

Пальчики ми маєм вправні.

Робимо колечка гарні.

Пояснення до вправи: з'єднуємо по черзі пальці в «колечка» з великим від вказівного до мізинця і назад; виконуємо спочатку однією рукою, потім двома, обов'язково з мовленнєвим супроводом.

Вправа «Вуха – ніс»

Вушками я слухаю,

Носиком я нюхаю.

А тепер з ними пограюсь

У кінезіології вправно позмагаюсь.

Пояснення до вправи: Права рука торкається носа, ліва – лівого вуха (коли ускладнюємо - правого вуха).

Вправа «Перехресні кроки»

*Ручки й ніжки ми схрестили
Дві півкулі запустили.
На фіз-рі ходьба нівроку
Робим перехресні кроки*

Пояснення до вправи: Правий лікоть торкається лівого коліна, лівий лікоть торкається правого коліна. Далі чергуємо рухи рук та ніг.

Мнемотехніка – це метод, який ґрунтується на використанні асоціацій для полегшення запам'ятовування та відтворення інформації. Останнім часом ці методи широко застосовуються в освітньому процесі, зокрема в корекційній роботі з дітьми.

Головним чином, мнемотехніка включає в себе використання спеціальних карток та схем. Діти можуть бачити картку з декількома предметами і створювати розповідь про них – цей метод сприяє розвитку уяви. Щодо розвитку пам'яті, дітям пропонується вивчити вірш за картками, де кожному рядку відповідає певне зображення.

Використання мнемотаблиць у педагогіці є ефективним методом підвищення запам'ятовування та розуміння матеріалу. Ці таблиці дозволяють організувати інформацію в логічній послідовності та зв'язати її з певними асоціаціями або образами. Вони можуть бути використані для вивчення різних предметів, від математики до мови, дозволяючи учням легше засвоювати складний матеріал.

Ця мнемотехніка допомагає стимулювати творче мислення та розвивати аналітичні здібності учнів. Метод також

сприяє покращенню концентрації уваги та здатності до асоціативного мислення.

Більше прикладів карток із завданнями можна переглянути за посиланням у QR-коді.

У підсумку, результати досліджень свідчать про те, що синергія нейроігор та кінезіології сприяє ефективнішому засвоєнню навчального матеріалу та розвитку дітей з ООП. Застосування такого поєднання у освітньому процесі дає змогу забезпечити комплексний розвиток психофізичних функцій дитини і поліпшити її адаптацію у суспільстві та здобуття практичних життєвих компетенцій.

Використані джерела

1. Корекційно-розвивальна програма для дитини з ООП «Нейробум». Освітній проект «На Урок» для вчителів. URL: <http://surl.li/cosnoe> (дата звернення: 22.02.2024).
2. Біомеханічні аспекти рухових якостей : вибрані лекції з кінезіології : метод. посіб. для студ. ЛДУФК / О. Ю. Рибак, Л. І. Рибак. – Львів : ЛДУФК, 2019. – Ч. 1. – 72 с.
3. Пальчикові ігри для малят. Like a child. URL: <http://surl.li/sxfdhw> (дата звернення: 25.02.2024).
4. Creative Teacher. Нейропсихологічна гра «Майстерні руки» (повтори, якщо зможеш), 2020. YouTube. URL: <http://surl.li/hpmijs> (дата звернення: 24.02.2024).